

Α. ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΑΛΥΤΡΟΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ.

19^{ος} αιώνας: εκδήλωση απελευθερωτικών κινήσεων στην τουρμουραμένη ηπειρωτική Ελλάδα και Κρήτη. Αποτέλεσμα: δημιουργία νέων προσφυγικών ρευμάτων με μεγαλύτερο αυτό που δημιουργήθηκε μετά την Επανάσταση στην Κρήτη (1866-1869)

1. ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΗΠΕΙΡΟΣ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

I. Κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου ⁽¹⁸⁵³⁻¹⁸⁵⁶⁾ δημιουργήθηκε η επιδίδα στους Έλληνες ότι ήρθε η ώρα της απελευθέρωσης της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας. Επαναστασιακά σήματα από την Ελλάδα ξεσήκωσαν τους κατοίκους. Μετά την αποτυχία των κινήσεων, τα ένοπλα τμήματα τα αναλύθηκε άμαχος πληθυσμός.

II. Κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου επιλήχη ιδιαίτερα ο προσφυγικός πληθυσμός που ζούσε στην Αθήνα και στον Τετρακτά. Επίδημία χολέρας έπληξε κυρίως το νότιο τμήμα της πόλης, όπου κατοικούσαν πρόσφυγες από τουρμουρατούμενα ελληνικά μέρη, που έφθαναν στην Αθήνα μετά τη διακοπή των ελληνοτουρκικών σχέσεων (Μάρτιος 1854). Για τους πρόσφυγες του '54 ιδρύθηκε ενοικισμός στην Αντίβικια Φθιώτιδας.

- Ρωσοτουρκικός πόλεμος (1877-78): αναδέρμανση του ονείρου ανάκτησης Ηπείρου, Θεσσαλίας, Μακεδονίας. Η Ελλάδα προσεγγίζεται τα ελληνικά δίκαια υποδύλοντας επαναστασιακά κινήματα των περιοχών αυτών.
Ιανουάριος 1878: ίδρυση της Μακεδονικής Επιτροπής στην Αθήνα, με βυση την οργάνωση επανάστασης στη Μακεδονία. (ορισμός)
 Μακεδόνες πρόσφυγες της Νέας Ήλλας και της Εύβοιας ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα συγκεντρώνει στρατιωτικής δύναμης.
 Επανάσταση σε: Όλυμπο, Πιέρια, Χαλκιδική.
 Λήξη: ανακωχή με Τούρκους. Επαναστάτες καταφεύχουν για ασφάλεια στην Ελλάδα. Αρχότερα, κάποιον επιστρέφουν στις περιοχές τους.
- 1897: δημιουργεί το τελευταίο ρεύμα (εσωτερικών) προσφύγων. Μετά την υποχώρηση του ελληνικού στρατού και την κατάληψη της Λαρίδας, ο άμαχος πληθυσμός φεύγει πανικόβλητος. Με τη συνθήκη της Κωνσταντινούπολης προβλέπονται ρυθμίσεις στη Θεσσαλική συνοριακή γραμμή με βελτιώσεις υπέρ των Τούρκων. Στα εδάφη αυτά δεν βρίσκονταν κατοικημένες περιοχές, εκτός από την Κουτσούφλιανη· το χωριό εγκαταλείφθηκε και οι κάτοικοι κινήθηκαν νοτιότερα.

2. ΚΡΗΤΗ

1. 1841: μικρός αριθμός Κρητών έρχονται στην Ελλάδα.
- 1866-69: η κρητική επανάσταση προκαλεί το μεγαλύτερο προσφυγικό κύμα (β' μισό 19^{ου} αι.). Οι πρώτες κρητικές οικογένειες φθάνουν στον Πειραιά και τη Σύρο μέσω Κυθήρων (Ιούλιος 1866). Δημόφχια Κεντρικής Επιτροπής υπέρ των Κρητών στην Αθήνα. Ίδρυση διαφόρων επιτροπών στο εξωτερικό (Λονδίνο). Μαζί με την << Αγγλοελληνική Επιτροπή >> περιδύλνουν 4.500 πρόσφυγες.
- Μία 1867: μικρός αριθμός αγάχων φεύγει από την Κρήτη· μεγάλο ρεύμα: 1868 (Φεβρουάριος): 10.000 πρόσφ. => αδυναμία ετήριξης Επανάστασης.
 - Μικρότερης κλίμακας κρίσεις. 1895: αναμινείται το Κρητικό. 1895-98: Καθοριστικά χρόνια· όμως μικρό κύμα φυγής.